

Štev. 13.

Leto 5.

Izhaja dvakrat na mesec.
Naročnina četrletno 12 dinarjev.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palaca Delav.
zbornice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

Svoje pravice bodo uveljavili železničarji le z združeno močjo. Zavedajte se tega, trpini in organizirajte se vsi v USŽ.

Delavski pravilnik uveljavljen.

Pravilnik, katerega je pričakovalo delavstvo nad 10 let, je bil s 1. julijem 1930 objavljen v »Službenih Novinah« in je torej s tem dnevom stopil v veljavo.

S tem dnevom pa se tudi prične težko in naporno delo vseh organiziranih železničarjev za izboljšanje določb tega pravilnika. Današnji številki prilagamo ta pravilnik, ki je uzakonjen preko predlogov železničarskih organizacij ter vsled tega poleg delnih dobrin vsebuje tudi marsikatero določbo, ki globoko reže v pravice železničarjev. Razočaral pa je vse delavstvo s tem, ker je pustil nerešeno vprašanje plač, ki se ne bodo nič izboljšale, ampak ostale na isti višini kakor danes!

Glavna zahteva Saveza, ki smo jo povdarili l. 1928 in 1929 na veliki anketi v Beogradu in Brodu, je bila, da se mora na vsak način, predno se pravilnik uzakoni, sklicati anketo. Tega predloga ministrstvo ni upoštevalo in v glavnem zato je v pravilniku ostalo več določb, ki bi se brez finančnih izdatkov dale odpraviti ter kar bo prva naloga saveza, da se odpravi.

Leta 1929 smo napisali:

Glavna hiba novega pravilnika je v tem, da ne garantira delavstvu osnovnih delavskih pravic, ki so pravzaprav zagotovljene že z zakonom o zaščiti delavcev, preko katerega zakona pravilnik sploh ne sme iti. Vsled tega je glavna zahteva Ujedinjenega saveza in vseh zavodnih železničarjev, da se ima z delavskim pravilnikom delavstvu zagotoviti pravo organiziranja, intervencij, volitev delavskih zaupnikov ter delavskim zaupnikom odrediti čim najširši delokrog.

Le deloma je uprava upoštevala naš predlog ter je dovolila okrnjene delavske zaupnike — po dva na 50 do 300 delavcev z zelo omejenim delokrogom. Zato bo naloga našega Saveza, da z vsemi silami dela na to, da se delavski zaupniki uvedejo v popolnem smislu določb zakona o zaščiti delavcev ter v tem vprašanju savez ne bo popustil niti za piko.

Glavna nadaljna naša zahteva tedaj je bila:

Cerprav je pravilnik zlasti glede administrativnih predpisov v mnogem izboljšal od lanskega pravilnika, vendar še dolgo ne garantira delavstvu onih pravic, ki si jih je potom svojih organizacij priborilo deloma še pred vojno, deloma pa prva leta po ustanovitvi nove države, ampak v marsičem poslabšuje sedanje stanje. Uprava se pri tem sklanja na dejstvo, da naj novi pravilnik v pogledu osnovnih pravic izenači vse dosedanje različne sisteme in uradništvo, ki v komisijah dela, le preveč gleda na oni del delavstva, ki sploh še ni imel nikakih pravic in kjer se ni bilo urejeno starostno zavarovanje. Mi se s tem stališčem ne moremo strinjati ter smatramo, da je najmanj, kar moremo in moramo zahtevati, to, da se železničarjem v novem pravilniku zagarantira najmanj one pravice, ki jih je delavstvo po vojni že uživalo.

Prodreti moramo enkrat z zahtevo, da se delavca ne sme smatrati za podrejen objekt, ki naj ima na železnici samo eno pravico, to je, delati pod določenimi pogoji in nič več.

Ni manj važna ni zahteva, da se ima železniškim delavcem zagotoviti članstvo v Delavskih zbornicah ter da se prizna Inspekcijam dela pravico do nadzorstva tudi nad železniško ustanovo.

Naravnost nevzdržne pa so določbe novega pravilnika v pogledu dolgotrajne službene dobe za doseg končne plače in za doseg polne pokojnine. Ni je modernije države, ki bi pri težkem in napornem delu zahtevala službeno dobo nad 30 let in tudi lanski pravilnik je to stališče vsaj deloma zavzel, ko je določil službeno dobo za delavce za 30 let in pravico do polne penzije po 30 letih članstva. Novi načrt pa predvideva službeno dobo do 42 let in delavce, ki bi hoteli doseči najvišjo penzijo, bo moral biti na železnici 39 let, to se pravi, da polne penzije ne bo doseglo niti 1/2% železničarjev. Ne vemo, kaj je vodilo komisiji k temu, da je službeno dobo podaljšala, ker se mora pač vsakdo zavedati, kdor

se noče skregati z zdravim razumom, da je delavec v težki in naporni službi po 25 letih že tako izmožgan in izgaran, da ni mogoče od njega pričakovati produktivnega dela, po 30 službenih letih pa se more smatrati na železnici le kot številko. (Ne mislimo s tem žaliti starih delavcev ter smo si svesti, da bo vsak železničar in vsak službeni predstojnik to potrdil.) Podaljšanje službene dobe preko 30 let je direktno v škodo saobračajni ustanovi sami, zato upamo, da naša zahteva, da znašaj služba na železnici v težkih kategorijah 25, v lažjih pa 30 let, ne bo nalezla na gluha ušesa.

Povdariti moramo, da smo tudi s temi zahtevami nalezli na gluha ušesa, da delavstvu ni zagotovljeno članstvo v Delavskih zbornicah, da ni priznana Inspekcijam dela pravica do nadzorstva in da se je službeno doba zmanjšala od 42 let na 39 let, ako hoče nekdo zadobiti polno pokojnino.

Tozadevno bo treba voditi najostrejšo borbo, da se določbe glede penzijskega fonda čimprej izpremenijo in tudi za delavstvo uvede ona starostna doba, ki je določena za nastavljenice, to je 25, odnosno 30 let članstva za doseg polne pokojnine.

Glede plačilnega sistema smo lansko leto, ko smo stavili protipredloge, postavili sledečo zahtevo:

Plačilni sistem, ki se ga hoče uvesti, bo enako obojestransko nezadovoljiv tako, kakor je bil stari sistem »zlatega dinarja«, katerega vrednost pa bi določal le minister saobračaja in minister financ. Dokler bo budžet državnih železnic v okviru splošnega državnega budžeta, toliko časa smo prepričani, da se ne bodo ne pri zlatem dinarju in ne pri novem sistemu povečanih plač upoštevale draginjske razmere, ampak bo določal visokost povečanih plač vsakokratni kredit. Tak sistem ne more zadovoljiti železničarjev in ga vsled tega v celoti odklanjamo. Protipredlogi, ki jih stavimo glede plač, so minimalne naše zahteve, ki ne prenosijo nikake redukcije. Komisija, ki bo definitivno stilizirala pravilnik, naj ima (pripominjamo tudi v interesu železniške ustanove same) pred očmi dejstvo, da more pričakovati produktivnega dela le od delavca, katerega plača odgovarja njegovim fiziološkim in kulturnim potrebam in katerega pri delu ne tare skrb za gladojočo deco doma, jansen dokaz resničnosti te naše trditve so avstrijske zvezne železnice, katere so kljub ogromnim izdatkom za plače osebju in velikanskim investicijam pri elektrifikaciji in izboljšanju železnic v kratki dobi postale aktivne, dasi zaposlujejo na kilometer računano daleko večje število osebja z izdatno boljimi plačami.

Ugotoviti moramo, da tudi s to zahtevo nismo prodri, marveč se je v novem pravilniku direktno odpravilo avtomatiko, šlo preko najmanjšega eksistenčnega minimuma ter vezalo povišanje plač na razpoložljive kredite. Naš Savez bo z vsemi silami delal na to, da se pravilnik spremeni vsaj v toliko, da se osigurajo one plače, ki smo jih v naših protipredlogih stavili kot minimum in to je za profesionaliste od Din 30 + 15 = Din 45 kot začetna plača in Din 60 + 30 = Din 90 kot končna plača, za polkvalificirane od 39 do 75 Din, za delavce od Din 36 do 60.

Enako bomo morali voditi borbo za delavsko disciplinsko komisijo, vozne ugodnosti in delovno obleko.

Kakor smo na drugem mestu omenili, se bo v kratkem vršila velika delavska konferenca, na kateri bomo podrobno predelali pravilnik, sestavili naše protipredloge in odredili smernice za bodočo akcijo za izboljšanje pravilnika.

V naslednjem prinašamo razliko med določbami iz pravilnika, ki je bil uveljavljen s 1. jan. 1928 in sedanjim:

Kakšne so bile določbe starega pravilnika iz leta 1928?

a) Kako se deli delavstvo?
Na profesionaliste, pomožne delavce in pisarniško pomožno osebje.

b) V kakšni starosti se sprejemajo vajenci?
Z 12. letom starosti.

c) Kakšen delovni čas predvideva?
Predvideva sicer 8urni delavnik, daje pa upravi možnost pri lažji službi podaljšati delovni čas za dve uri dnevno brez nagrade. Čezurno delo ob navadnih dneh se plača s 25%, ob nedeljah s 100%. Prenajanje orodja pri sekijskih delavcih se ne šteje v delovni čas.

d) Kdaj in kako postane delavec stalen?
Le na podlagi prošnje more postati delavec stalen (stalnost ni obvezna in je odprta pot protekciji), ko je dovršil 21. leto starosti, je 5 let na železnici in je odslužil kadrovski rok.

e) Kdaj zadobim pravico na dopust?
Po petih letih službe.

f) Ali se lahko odpove služba stalnemu delavcu?

V slučaju potrebe se more stalno pomožno osebje odpušiti iz službe proti 3 mesečni odpovedi.

g) Določbe za starostno zavarovanje.
Član fonda more postati le stalen delavec (to je po 5 letih službe). Kdor ni imenovan stalnim, je lahko le fakultativen član in ako ne postane stalen kasneje, se mu ob izstopu vsi prispevki vrnejo. Delavec mora plačati po 6% kot prispevek, železnica pa le, kolikor bo odobrenega kredita. Pravico do 35% penzije se zadobi zase in družino po 15 letih, pravico do 80% penzije pa po 30 letih.

Upravo fonda tvori 5 višjih uradnikov (imenovanih) in 3 izvoljeni delavci.

h) Napredovanje v plačah.

Napredovanje je odvisno od ocene. Profesionalist napreduje le do 7. stopnje, naprej pa le pod pogojem, da položi mojstrski izpit.

i) Disciplinski predpisi.

Edina disciplinska kazen je odpust iz službe, ki jo izreče kot prva in zadnja instanca direktor. Pritožbe ni.

j) Sistem plač.

Pravilnik predvideva plačo za profesionaliste od Din 2.—, odnosno Din 4.— do Din 10.— dnevno, za delavce od Din 2.50 do Din 5.—. Vrednost dinarja bi določil minister saobračaja sporazumno z ministrom financ (igrali bi tu vlogo krediti). Redno napredovanje profesionalista bi bilo do 7. stopnje, to je do Din 7.—, nato bi moral položiti mojstrski izpit. Službena doba 30 let. Napredovanje je odvisno od ocene.

k) Službena doba.

Za doseg zadnje stopnje 30 let, za 80% penzijo 30 let.

l) Pomanjkanje dela.

Delavce se pošlje na brezplačen dopust brez vsake omejitve.

m) Delavski zaupniki.

Sploh niso predvideni.

Kaj predvideva sedanji pravilnik?

a) Na profesionaliste, polkvalificirane delavce, pomožne delavce in pis. pomožno osebje.

b) S 14. letom starosti.

c) Delovni čas znaša 8 ur dnevno. Čezurno delo ob navadnih dneh se plača s 50%, ob nedeljah s 100%.

Določb za službeno potovanja ne predvideva, enako ne glede progovnih delavcev radi prenašanja orodja.

d) Vsak profesionalist, polkvalificirani delavec in pomožni delavec postane stalen, ko je star 24 let, vojaščine prost in ima 3 leta službe. Za stalnost ga mora predlagati načelnik in jo dobi s 1. prihodnjega meseca, ko je izpolnil gornje pogoje.

e) Po treh letih službe.

f) Stalnemu delavcu se služba tudi v slučaju potrebe ne more odpovedati, razen: ako postane duševno ali telesno nesposoben za delo, kar mora ugotoviti zdravniška komisija; ako je 6 mesecev bolan.

g) Članstvo v fondu je obvezno in postane avtomatično član z dnem, ko si stalen (po treh letih). Delavec in železnica plačujeta oba enake prispevke v fond, poleg tega pa plača železnica skozi prvih 5 let še izreden prispevek, in sicer prvo leto 30% od celokupne v fond tekom leta vplačane članarine. Vsakoletni eventualni deficit (razlika med dohodki in izdatki) plača uprava.

Pravico do penzije zadobi po 12 letih zase, za družino pa že po 6 letih. Začetna penzija znaša za profesionalista 500 Din, za polkvalificiranega 360 Din, za delavca 285 Din mesečno. Nato se stopnjuje vsako leto za 6,5% in moreš

po 36 letih doseči največ kot profesionalist 1280 Din, polkvalificiran 920 Din, navaden delavec 730 Din mesečno. — Skupščine fonda se volijo vsaka tri leta kakor v bolniški blagajni.

h) Napredovanje je avtomatično, mojstrski izpit je odpravljen, vendar je povišek plač vezan na razpoložljive kredite.

i) Disciplinske kazni so: pismeni ukor, denarna kazen do 10% plače največ za eno leto, ukinitve napredovanja največ za tri leta, odpust iz službe. Disciplinsko kaznuje načelnik oddelka; v roku 15 dni se lahko pritoži na direktorja, odnosno generalnega direktorja.

j) Predvidena je osnovna plača in povečana (nekaka draginjska) doklada.

Pri profesionalistih znaša osnovna plača od 26 do 58 Din dnevno. Povečana plača pa sme znašati do 50% osnovne plače (v najboljšem slučaju torej skupno od 39 do 87 Din dnevno).

Pri polkvalificiranih: osnovna plača od 24 do 40 Din in povečana največ 40% osnovne (v najboljšem slučaju torej od 33.50 do 56 Din dnevno).

Pri navadnih delavcih osnovna od 22 do 35 Din in povečana največ 30% (v najboljšem slučaju torej od 28.50 do 46 Din dnevno).

k) Za doseg zadnje stopnje 36 let, za polno penzijo 36 let.

l) V slučaju, da bi obustava dela trajala nad en mesec, se mora za stalne delavce preskrbeti delo v drugih jedinicah.

m) Delavski zaupniki so predvideni na podlagi volitev.

Na podlagi te primerjave moramo sicer konstatirati, da je novi pravilnik daleko boljši od onega pravilnika, ki ga je s 1. jan. 1928 uveljavil minister Milosavljević in proti kateremu smo z vso odločnostjo nastopili, da pa ni upošteval večine predlogov iz leta 1929.

Ako primerjamo pravilnik s sedanjim stanjem, najdemo sledeče dobre strani:

1. Pravilnik zagotavlja avtomatično pridobitev stalnosti za vse delavce in bo s tem prenehala zlasti protekcija, ki se je doslej vršila med progovnim delavstvom, kjer so nekateri po 5 do 10 let čakali na stalnost.

2. Pravilnik onemogoča načelnikom samovoljo pri odpovedi službe stalnim delavcem. Nesteto je železničarjev, ki so po dosedanjih določbah bili na železnici po 8 do 12 let, ki so bili že po 5 do 9 let člani penzijskega fonda, pa jim je železnica brez vsake navedbe vzrokov 14 dnevno odpovedala službo.

3. Pravilnik končno po 10 letih uvede obvezno starostno zavarovanje za celo državo ter je s tem narejen velik korak naprej, za one kraje, ki starostnega zavarovanja sploh poznali niso ter omogoča skup vseh stalnih let vsem delavcem.

4. Izmero dopusta za delavce poveča od 15 na 20 dni.

5. V delavskem pravilniku so priznani delavski zaupniki, čeprav je radi števila istih pravilnik v kontradikciji z zakonom o zaščiti delavcev. Na drugi strani pa je pravilnik slab, zlasti za naše kraje v glavnem glede splošnih določb in predpisane dobe let za penzijo, glede plačilnih tabel, nepriznanja službene obleke in disciplinske komisije.

Važna je v novem pravilniku tudi določba, da nikdo ne sme nič zgubiti na plači ter da vsakdo najmanjše obdrži dosedanj plačo! Niže plače torej ne bo nikdo dobil!

Nočemo prejudicirati sklepov državne delavske konference ter le priporočamo vsem podružnicam, da na prvi svoji seji pravilnik prebera od prve do zadnje strani in ne le tabel plač ter po treznem prevdaru sestavijo svoje protipredloge in jih čimprej pošljejo na centralo!

Istočasno pa je tudi dolžnost vseh organiziranih članov, da gredo s podvojeno silo na delo med železničarje, da jih pridobijo za organizacijo ter ojačajo vrste saveza.

Kolikor moči, toliko pravic! Znan izrek, ki so ga rabili naši predhodniki v onih težkih časih, ko so gradili temelje organizacije. Niz neuspehov, preganjanja, blatenje jih niso omalodušili, korakali so vztrajno naprej, marsikje postavili mogočne organizacije, kar zlasti lahko vidimo na sodružnih železničarskih organizacijah v drugih državah ter tudi marsikaj priborili železničarjem.

V slogi je moč, je nas spas! Zato vsi na složno delo za jačanje saveza in potom njega na vztrajno in složno borbo za pridobitev pravic.

Zadružni vestnik.

Vsem našim zadrugarjem!

Osmič se je že približal naš praznik, dan, ko pregledujemo svoje vrste in zremo na uspehe in delo, ki smo ga že storili za preureditev današnjega gospodarskega sistema, ki protežira posameznika in njegovo

Gospodarska poslovalnica železniškega osebja sporoča vsem članom apel, izdan povodom VIII. mednarodnega zadrúžnega dneva od »Zveze gospodarskih zadrug« v Ljubljani.

Apel se glasi:

ve pridobitve, v nov sistem, ki mu bo vedno pred očmi celota, njene koristi in njen blagor. Nismo sami in ni nas malo: iz leta v leto se množe naše vrste in danes združuje naš mavrični prapor že 55 milijonov borcev iz vseh kontinentov, vseh narodov, plemen, polti in veroizpovedi, ki jim je geslo in načelo:

»Vsi za enega, eden za vse!«

Z družinskimi člani vred se torej bori 220 milijonov ljudi za skupno pridobivanje dobrin po zajednicah enakomislečih, kjer ni mesta za osebnih dobiček, za spekulacijo, za premoč enega nad drugimi. Najširša demokracija, poštenu trgovski pogoji in ista stremjenja za izenačenjem ljudskih dobrin vladajo v naših organizacijah: zadrugah. Zadruga so najboljši dokaz za načela delavskega gibanja: »V združitvi je moč« in po tej združitvi so dosegle vse, kar imajo, in dale mnogim narodom in državam možnost blaginje.

Mi delavski zadrugarji-konsumentje in delno tudi producentje, zahtevamo pa zlasti danes od zadrug še vse več kot n. pr. poljedelci. Danes v dobi gospodarske krize, ko za svojo težko priborjeno mezdo jedva kupiš vse življenske potrebščine, pričakujemo od zadruga, da bo skušala revidirati trg in svetov-

na tržišča sploh ter dokazala, da so carine glavni zatiralci delovnega ljudstva in da je treba zaščititi predvsem konzumenta, ki je danes izkoriščen od vseh strani.

V današnjih časih pričakujemo od zadrug tudi vsestranske borbe za ohranitev svetovnega miru, kar bodo tudi najlažje dosegli: saj je vsaka zadruga zase že celica miru. Zavedajoč se naših velikih nalog in željo, da jih čimprej dosegemo, kličemo vse dobro hoteče delavce, kmete, nameščence, sploh vse dobro misleče ljudi, v svoje vrste. Vsem zadrugarjem pa želimo, da se ravna in pomni pesnikove besede:

»O žena, ne reci več JAZ, reci — MI!

JAZ sklepa okove še hušje. MI jih drobi!«

Ko bo mišljenje in dejanje vseh tako, bosta zavladata na svetu blagostanje in mir. Doseči vse to je naš cilj.

Zveza gospodarskih zadrug za Jugoslavijo v Ljubljani r. z. z. o. z.

Pozivamo vse naše člane, da razširjajo med železničarji zadrugno zavest, zavedajoč se, da v združitvi je moč.

Gospodarska poslovalnica.

Sklicanje državne delavske konference.

Da uvedemo čim najširšo in smotreno ter uspešno akcijo za dopolnitev delavskega pravilnika in izmenjavo slabih določb, se je centrala saveza odločila v najkrajšem času sklicati

delegatsko delavsko konferenco

za celo državo.

Na to konferenco bo naš savez povabil vse obstoječe organizacije delavcev in profesoristov, delav. zbornice ter direkcije kot ministrstvo saobračaja.

Članstvu v vednost.

Da vse člane seznanimo z določbami novega delavskega pravilnika, smo izdali mesto 15. julija že danes 9. julija 1930 »Ujedinjenega Železničarja« ter vsaki številki kot brezplačno prilogo priložili delavski pravilnik v slovenskem jeziku.

To številko smo porabili v glav-

Razno.

Nad vse zanimivo in nad vse poučno.
Poročilo iz občnega zbora zveze v Beogradu.

Citati prosto po tiskanem poročilu iz »Železničarja«:

... G. minister Saobračaja ing. Radivojević je istotako z denarno podporo materialno podprl idejo našega udruženja, poleg tega pa je izdal odlok, da se imajo prispevki za udruženje odtegoti potom platnih spiskov ter je tako naše udruženje ponovno prišlo na zdravo podlago v materialnem pogledu.

... Uprava je začela svoje delo z vsoto Din 200.— v blagajni, a članski prispevki so bili medtem, kakor vam je znano, kakih osem mesecev popolnoma ustavljeni. Prejšnja uprava je bila prisiljena pobirati članarino potom markic, pa je bilo pobiranje članarine zelo težko, poleg tega pa člani niso redno izpolnjevali svojih članskih dolžnosti: niso plačali svojih članskih prispevkov.

... Prispevkov, kakor smo navedli, ni bilo.

... Kot glavna skrb je bila upravi, da si zavaruje v plačevanje prispevkov potom platnih spiskov, kar je gospod minister odobril. S tem svojim odlokom je omogočil bodočo existenco našega udruženja.

... Hvala bogu in dobrim ljudem, se je udruženje obdržalo, čeprav je končalo to poslovno leto z deficitom Din 46.000.—

... Malo je manjkalo, pa bi udruženje zginilo, kakor se razpoči mehurček, ki ga sapa razprši v majhne koščke, da se nikoli več ne združijo...

Ali še treba železničarskemu delavcu, profesoristu, nastavljenju itd., kakšnega pojasnila?

Boginbogne, ni treba.

Ker: 1. Glavna skrb zveze je bila, doseči odtegotanje prispevkov, ne pa borba za pravice železničarjev.

2. Ko je bilo pobiranje članarine po platnih spiskih ustavljeno, niso člani plačevali članskih prispevkov in s tem dokazali, da nočejo biti člani zveze.

3. Bog in dobri ljudje so pomagali, da se je Udruženje obdržalo, čeprav ga železničarji niso marali, kar so dokazali s tem, da zanj niso hoteli dobrovoljno plačevati.

Opozorjamo na to konferenco vse naše sodruga v vseh podružnicah s prošnjo, da temeljito preštudirajo novi delavski pravilnik in sestavijo svoje protipredloge!

Ko bo prišel poziv na konferenco, pa pričakujemo, da se bodo delavci in profesoristi odzvali korporativno in s tem tudi na zunan manifestirali, da hočejo zboljšanje položaja.

Sodrugi, na delo! Gre za Vas in Vašo bodočnost!

Centralna uprava »USŽJ«.

nem za tolmačenje delavskega pravilnika ter prosimo vse sodruga-nastavljence, da nam tega ne zamarijo! Kadar bo izšla izmena zakona, pa bomo enako izdali časopis v prvi vrsti za nastavljence in mu priložili izmenjen zakon.

Upamo, da bomo s tem ugodili enim kot drugim.

Centralna uprava USŽJ.

4. Malo je manjkalo, pa bi Udruženje izginilo, kakor se razpoči mehurček... Torej je 25.000 članov v resnici le, ker je na platnem spisku obvezno zapisana članarina.

Mi samo še vprašamo: Kaj bi reklo delavstvo privatnih podjetij in industrijsko delavstvo, če bi kakšna »delavska« strokovna organizacija priporočila »Zvezi industrijev«, naj delavske strokovne organizacije vzame pod svoje okrilje?

Preklic.

Podpisana Hrabroslov Sever, urednik »Jugoslovenskega Železničarja« in Leopold Juh, predsednik oblastnega odbora UJNZB preklicuje kot neresnično trditve, priobčeno v posebni izdaji »Jugoslovenskega Železničarja« z dne 31. decembra 1929, da je »Podporno društvo železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru z nakupom hiše »Ljudski dom« rešilo Konzumno društvo za Slovenijo iz prekarnega položaja, in obžaluje, da sva to trditve objavila po poročilu revizorja g. Barleta Josipa.

Ljubljana, dne 4. junija 1930.

Sever Hrabroslov m. p.

Juh Leopold m. p.

Ta preklic je bil objavljen v »Jugosl. Železničarju« št. 7 od 5. 7. 1930 v znani zadevi »mariborskega podpornega društva« in je to šele prvi preklic zvezarskih navedb.

Rešitev vprašanja »mariborskega podpornega društva« je sedaj že tik pred koncem in ko bo uprava društva zopet prišla iz rok komisarijata v prave roke izvoljenega odbora — bomo v celo zadevo posvetili z lučjo in razkrinkali vlogo, ki so jo v tej zadevi posamezniki igrali. Material, ki ga imamo, je tako težak, da bo pod njegovo težko moral kloniti marsikdo, ki se danes ponosno trka na prsa kot edino upravičen zastopnik železničarjev.

Zvezarjem pa res ni mogoče ustreči!

Ko so se mudili zastopniki petih organizacij pod vodstvom našega saveza v Beogradu ter so sporočili prve vesti o svojih intervencijah, že so zvezarji porabili vsa sredstva,

kako da delavski pravilnik proglašajo za svoj uspeh. V dnevnikih so priobčili brzopjavke iz Beograda, da je »pravilnik podpisan« ter je s tem kronano dolgotrajno delo zvezarjev.

V »Jutru« so priobčili komunikate s podpisom »oblastnega odbora U. J. N. Ž. B.«, v katerem vele dobesedno sledeče:

Pravilnik za železniške delavce in rokodelce. Prejeli smo: V »Slov. Narodu« je bila v št. 135 priobčena notica iz Beograda, da je bila deputacija Saveza železničarjev v soboto pri prometnem ministru in da je ta dan izposlovala podpis delavskega pravilnika. Resnici na ljubo moramo ugotoviti, da je bil delavski pravilnik že davno gotov, podpisan pa, predno se je deputacija zglasila v raznih ministrstvih. UJNZB je bilo brzopjavno obveščeno, da je bil pravilnik podpisan začetkom preteklega tedna. Članstvu UJNZB je dobro znano, da je delo to Udruženje na uveljavljanju delavskega pravilnika polnih 6 let in bo znalo ceniti dčienje s pavovim perjem gotovih ljudi.

Mi smo že v predzadnji številki napisali, da se nočemo dčiti s pavovim perjem in lepo priznali »zvezarske uspehe«.

Sedaj pa je pravilnik izšel in glejte čudo: Pred 14 dnevi je bil pravilnik uspeh in krona 6 letnega dela zveze, sedaj pa kar naenkrat obratno: tega pravilnika je kriv savez, ki je bil v Beogradu vendar šele potem, ko je bil pravilnik podpisan?! Kar je slabo v pravilniku, če vprašaj zvezarskega agitatorja, dobiš odgovor: Ja, to je pa savez naredil: kolikor je dober, ti pa agitator seveda reče, to pa je zaslug zveze!

Sedaj celo razpošiljajo svojim agitatorjem razne izvlečke, kaj so zahtevali oni (glede plač) in kaj savez, seveda tako perfidno sestavljene, da bi jim lahko marsikdo nasedel, če ne bi vedel, s kom ima opravka.

S tako »nestalnimi« ljudmi, kot so zvezarji in njih demagoško agitacijo se mi ne bomo bavili, ker smatramo, da je naša dolžnost, da ukrenemo v najkrajšem času skupno z ostalimi organizacijami, ki hočejo delati in ne prepričati se, vse potrebne korake za izboljšanje delavskega pravilnika in osiguranje boljšega položaja železničarjem.

Ali so bili zvezarji povabljeni na skupno intervencijo?

Na željo več članov »Udruženja jugoslovenskih narodnih železničarjev« sporočamo, da so bili, predno se je sploh sestavila spomenica za intervencijo v Beogradu, povabljeni na skupno intervencijo tudi zvezarji in sicer je to vabilo na skupno delo izvršil g. Dežman (predsednik društva strojevodij), ki je povabil g. Deržica kot centralnega odbornika zveze. Na isti način (ustmeno) so bile povabljene vse ostale organizacije, ki so se odzvale, le zveza se ni odzvala.

Ko je bila deputacija v Beogradu, smo poslali dva zastopnika naše deputacije do centralnega tajnika zveze g. viš. čin. Bakića, ki pa je po krajšem posvetovanju izjavil, da se oni (zvezarji) skupne intervencije ne morejo udeležiti, ker so oni (zvezarji) skupne intervencije ne morejo udeležiti, ker so že tri tedne prijavljeni za sprejem pri g. ministrskemu predsedniku Živkoviću ter čakajo, da bodo sprejeti.

Zakaj se ne izplačuje hranarina začetkom meseca?

Kakor je vsem železničarjem znano, so naši sodrugi obl. skupščinarji že skozi tri leta stavili predlog, da se izplačuj hranarina delavcem začetkom meseca, zajedno s plačo. Ker niti eden teh sklepov ni našel milosti v očeh centralne uprave, smo nato dali našim sodrugom v upravnem odboru ljubljanskem nalog, da sklenejo na seji, da se začne v ljubljanski direkciji izplačevati hranarina prvega v mesecu. Ta sklep je bil narejen in na urgence smo dobivali odgovor, da je v reševanju pri direkciji. Zato smo na g. direktorja poslali sledečo vlogo:

Gospodu direktorju dr. Borko
Ljubljana.

Spoštovani gospod direktor!

Podpisani savez se obrača do Vas, gospod direktor, s prošnjo, da bi blagovolili izvesti sklep upravnega odbora

bolniške blagajne, da bi se hranarina delavcem izplačevala redno prvega v mesecu zajedno s plačo. Na ta sistem izplačila hranarine so bile službene jedinice pred leti itak navajene in ne obstoji nikak nevarnost, da bi bil bolniški fond oškodovan. Danes je delavstvo v slučaju bolezni naravnost v nevzdržnem položaju, ker ne dobi koncem meseca nikake plače ter mora čakati po dva do tri tedne, da dobi izplačano hranarino, v tem času pa nima nobenega denarja, da si je vsakemu jasno, da delavec v bolnišnici rabi več denarja, kakor kadar je zdrav. Vsled tega prosimo, gospod direktor, da bi čim prej izdali službenim edenicam nalog, da naj se hranarina izplačuje zajedno s plačo.

Nadalje prosimo, gospod direktor, da bi odredili, da se delavstvu za čas ambulantnega zdravljenja izplača plača in tako zaščiti interese delavstva kot interese uprave. Po dosedanjih praksah delavec odlašja z ambulantnim zdravljenjem toliko časa, da je večkrat prekasno in se pojavijo dolgotrajne bolezni, kar je sigurno v veliko škodo delavcem, kakor upravi, ko zastaja delo. Nastavljenji pri tem niso prizadeti, ker če se hoče ambulantno zdraviti bodisi pri zobozdravniku, specialistu ali pri železniškem zdravniku, se mu za čas odsotnosti prejemi ne ukinejo, ker če se javi bolan, ima itak pravico do vseh prejemkov. Upamo, da bo direkcija po istem merilu postopala tudi pri delavcih ter odredila službenim edenicam, da se delavcem za one ure, ki jih izgube za ambulantno zdravljenje med službenim časom, zaračuna urnina. Da se sedaj urnina ne zaračuna, navajamo nekaj vzgledov:

Podkrajšek Martin, progovni delavec, Celje, si je zdravil zobe 11. dec. 1929 ter mu je bila odtegnjena plača za 8 ur.

Klančnik Franc, progovni delavec, Šmartno ob Paki, se je zdravil ambulantno pri zobozdravniku v času od 4. okt. do 28. dec. 1929 in se mu je odtegnila plača za 136 ur.

Patik Adalbert in Lešnik Avgust iz delavnice Maribor sta šla dne 21. febr. 1930 v ambulantno zdravljenje k železniškemu zdravniku g. dr. Zorjancu, ki je oddaljen 15 minut od delavnice in sta ostala od dela nekoliko dalj kot eno uro. G. računovodja jima je dejal, da se odtegne plača za eno uro.

Mrakar Franc, mizar v Laškem, je moral za ambulantno zdravljenje vzeti svoj letni dopust, da ni zgubil plače. Enako Suttner Karol in Majer Mihael.

Prejmite, gospod direktor, ob tej priliki izraze našega posebnega spoštovanja.

Prosili smo torej, da naj direkcija izvede sklep upravnega odbora bolniškega fonda.

Na to vlogo, ki smo jo podkrepili še z ustmeno intervencijo, pa smo dobili sledeči odgovor:

Št. 5891-I-30. Ljubljana, 16. V. 1930.

Ujedinjeni savez železničarjev Jugoslav. Ljubljana, poštni predal 280.

K Vaši vlogi M. D. O. 1017 od 17. III. 1930.

Postopka nakazovanja in izplačevanja hranarine po analogiji čl. 73 pravilnika o poslovanju oddelkov za računovodstvo in finance, centralna uprava humanitarnih fondov v Beogradu z rešenjem 494-30 ni usvojila.

O izplačevanju urnine delavcem za čas ambulantnega zdravljenja prejmete posebno obvestilo.

Direktor: Dr. Borko.

Kljub temu pa se najdejo še danes, zlasti v Ljubljani, tipi, ki razširjajo najgorostasnejše laži, češ, že osem mesecev leži akt iz Beograda, da se hranarina lahko zajedno s plačo izplača, pa ti »ferdami« savezarji tega nočejo dati ven!

Nimamo navade pred sodnijo iskati pravice in zadoščenja, vendar smo sedaj proti onim, ki na tako nesramen način blatijo ugled saveza in zlasti naših odbornikov v upravi bolniškega fonda, primorani sodnijskim potom nastopiti.

Člane zveze, zlasti delavstvo, pa ponovno pozivamo, da stavi svoji centrali v Beogradu nujno zahtevo: »Centralni upravni odbor humanitarnega fonda v Beogradu sprejmi takoj sklep in sicer na prvi seji, da se izplačuj hranarina delavcem prvega v mesecu zajedno s plačo.

Centralni upravni odbor bolniškega fonda je namreč v rokah zvezarjev, ki bodo zahtevam svojih članov morali ugoditi.

Delavci, člani zveze! Postavite to zahtevo, zahtevajte rešitev tekom enega meseca; če pa gospoda v Beogradu ne bo hotela ugoditi tej vaši zahtevi, potem napodite one zvezarske agitatorje, ki vam trosijo neumne laži o savezu — sami pa najдите pravo pot — pot v delavsko organizacijo!